POSTAGE PAID IN CASH
At WINNIPEG, Canada
Authorized under Permit No 1773
ANYBODY USING THIS STAMP WITHOUT AUTHORITY WILL RENDER HIMSELF LIABLE TO PROSECUTION

Canadian Israelite
The first and only Jewish Weekly in the entire Dominion of Canada
Office: 823 Main St. St.-John 1454

דער קענעדער איד

Der Canader Yid
דאס ערשטע און איינציגע וואכענבלאט אין וויניפעג און אין גאנץ קענעדע
אפיס 823 מיין סט. סט.-דזשאן 1454

Vol. II. No. 48. Winnipeg, Friday, December 1st, 1911. Price Two Cents
וויניפעג, פרייטאג, י׳ כסלו תרע״ב. לויף נומער 63.

און וואס איז מיט דער נייווי?

די גאנצע וואך איז אין פעדעראלען פארלאמענט אנגעגאנגען דעבאטען. וועגען דער טראהן רעדע וואס דער גאווערנאר דזשענעראל האט געהאלטען, און אלץ וועגען דער נייווי. פארגעסטערען האט סיר ווילפריד לאריער אריינגעבראכט א ניט צוטרויאונגס רעזאלוציאן געגען דער יעצטיגער רעגיערונג, פאר ניט בעריהרען די פראגע וועגען דער נייווי אין דער טראהן רעדע. די רעזאלוציאן איז דורכגעפאלען מיט 44 שטימען א מאיאריטעט. דערביי האט אויך ניט געפעהלט קיין אינצידענטין וואו מען האט זיך איינער דעם צוויי-טען ניט געשאנעוועט. די אורזאכע דערפון איז געוועזן דער נייער וויים פרעזידענט פון פארלאמענט מר. בלאנדין וועמען מען האט בעשולדיגט אין אונטריייהייט צו ענגלאנד, מען האט ציטירט זיינע רעדעס פון פראנצויזישע ציימונגען, וועו ער האט זיך אויסגעדריקט אין שארפע ווערטער געגען ענגלאנד. פערטהיידיגט האט איהם פרעמיער בארדען אליין, און האט געבעטען אז מען זאל אויפהערען זוכען חסרונות איינער אויף דעם צווייטען און מען זאל בעסער צו געהן צו „ביזנעס׳ און טהעטיגקייט.

ריעזיגער פראטעסט אין קאלגארי.

ווי אונזערע לעזער ווייסען שוין האבען די גלחים אויף זייער צוזאמענפאהר אין קאלגארי בעשלאסען צו פועל׳ן ביי דער רעגיערונג אז מען זאל איינפיהרען אין די פאבליק סקוהלס למודים וועגען קריסטליכער רעליגיאן.

יעצט האבען מיר ערהאלטען פון אונזער קארעספאנדענט ה׳ קופער א ידיעה אז אין קאלגארי האט דער בעשלוס פון די גלחים ארויסגערופען א שטארקען פראטעסט מצד דער דארטיגער אידישער בעפעלקערונג.

א גרויסער מיטינג איז פאריגע וואך איינבערופען געווארען, וואו עס האבען גערעדט פערשיעדענע רעדנער און אויך ראבבי און דר. רובין פון ספויקען. עס איז בעשלאסען געווארען צו קלויבען א פאנד און ערוועהלען א קאמיטע וואס זאל זיך ווענדען צום פרעמיער און אויך אנשטעלען לאיערס ווען עס וועט זיך פאדערען.

נעקסטע וואך וועלען מיר געבען אן אויספיהרליכען בעריכט פון דיעזען פראטעסט מיטינג.

3 סענט עלעקטרישע בעלויכטונג

די קאמיטע וועלכע איז אפאינטעט געווארען פון סיטי מעיאר אויף אריינצוברענגען א רעפארט וועגען די נייע קאסטען פון דער שטאדטישער עלעקטריק בעלייכטונג האט מיט א מאיאריטעט בעשלאסען, אז די פרייז פון עלעקטריק פון דעם סיטי פלענט זאל זיין 3 סענט א קילאוואט, אנשטאט וואס פריהער האבען מיר געצאהלט 10 סענט. דיזע פרייז וועט זיין נאר פאר פריוואט וואהנונגען. סטארס וועלען אפשר אויך קאסטען בילינגער. נעקסטען מאנטאג וועט מען ערשט אין סיטי האל בעשטימען ביי א מיטינג וועגען דעם, און אויב עס וועט דורכגעהן, וועלען מיר האבען בילינגערע בעלייכטונג, פון דער צווייטער זייט האט די וויניפעג עלעקטריק קאמפאני ערקלעהרט אז אויך זי וועט מאכען דעם זעלבען בילינגען פרייז.

באראן ראטשילד געשטארבען.

דיזע וואך איז אין פאריז געשטארבען באראן גוסטאוו ראטשילד, אין עלטער פון 69 יאהר. ער איז געבוירען געווארען אין לאנדאן, און האט נאכהער איבערגענומען די פיהרערשאפט פון דער פאריזער באנק פירמא, ער איז אויך געוועזן דער עסטרייך - אונגארישער דזשענעראל קאנסול אין פאריז און איז געוועזן זעהר געאכטעט.

רוסלאנד שיקט אן אולטימאטום צו פערסיען.

אן אלטימאטום איז אריינגעשיקט געווארען פון דער רוסישער רעגיערונג צו דער פערסישער, אז אויב אין 48 שטונדען וועט מר. מארגען שוסטער (א איד) דער אמעריקאנער דזשענעראל טרעזשורער פאר פערסיע, ניט ווערען ענטזאגט, וועט רוסלאנד אריינשיקען מיליטער נאך פערסיע, און גענהען נאך דער הויפט שטאדט טהעראן.

אונזערע רעגיערער זועלען נעביך מוזען זיין ניכטער.

דאס איז דאס ערשטע מאל אין דער געשיכטע פון קענעדא, אז די אלע פעסטען וואס וועלען געמאכט ווערען פון דעם פרעזידענט פון דעם פעדעראלען פארלאמענט, וועט מוזען זיין אהן שנאפס און אהן וויין. אזוי איז בעשלאסען געווארען פון דר. ספרולע דעם יעצטיגען פרעזידענט פון פארלאמענט אויפן פערלאנג פון זיין פרוי. און אלע אונזערע רעגירער וועלען נעבעך מוזען זיין ניכטער.

רוסלאנד זוכט קריעג מיט כינא.

לויט א קייבעל וואס איז ערהאלטען געווארען אין לאנדאן פון דעם קארעספאנדענט פון דער „דעילי טעלעגראף״ איז בעקאנט געווארען אז רוסלאנד האט צוריק גערופען איהר אמבאסאדאר אין פעקין הערר קאראסטאוויץ. דאס מיינט אז רוסלאנד זוכט יעצט מיט אן אמת אריינצוקריכען אין כינא, יעצט ווען דאס כינעזישע פאלק זוכט זיך צו בעפרייען פון דער מאנדזשו דינאסטיע.

די איטאליענישׁ טערקישע מלחמה

לעצטע וואך איז געמאכט געווארען א גרויסע אטאקע פון די אראבער און טערקישע סאלדאטען, אויף די איטאליענישע פאזיציעס אין דערנא און טאברוק, און דער פערלוסט פון ביידע זייטען זיינען געוועזן 1500 מענשען, עס איז נאך ניט בעקאנט ווער עס האט געזיעגט אין דיעזער שלאכט.

רעד ריווער וועט ווערען נאך טיעפער

אין אטאווא האלט ביי איפאינטעט ווערען פון דער רעגיערונג אן הארבאר קאמיטע פאר וויניפעג. די ערשטע אויפגאבע פון דער קאמיטע וועט זיין צו מאכען טיעפער דעם רעד - ריווער, אום עס זאלען קענען פאהרען שיפען צווישען וויניפעג און לייק וויניפעג.

די ערעפנונג פון פארלאמענט אין אלבערטא.

אין עדמאנטאן האט זיך די דריטע סעסיע פון דעם פארלאמענט אף אלבערטא אייערנעכטען ערעפענט מיט גרויס צערעמאני. דער יעצטיגער פארלאמענט איז א שעהנע נייע געביידע נואס איז ערשט ניט לאנג פערטיג געווארען. די צאהל דעפוטאטען זיינען 40. זעקס קאנכערוואטיוון, 1 סאציאליסט און 33 ליבעראלען.

א פרעכע רויבעריי

אין גרענדוויאו נעבען וואנקאווער, איז אריינגעקומען א רויבער אין די ראיאל בענק ברענטש, און כיט דעם אויסגעשריי: גיב מיר טויזענד דאלאר, האט ער אנגעשטעלט זיין רעוואלווער צום שיסען. דער קעשיער האט ניט געמאכט קיין טענות און האט באלד איהם דערלאנגט די טויזענד דאלאר, דער רויבער איז זיך גאנץ געמיטליך אוועקגעגאנגען. אין דער זעלבער צייט האבען זיך נאך געפינען צוויי קלויירקס אין דער באנק אבער קיינער האט גאר ניט געטהאן אום צו פערהאלטען דעם רויבער.

מען דענקט אז דער רויבער איז אן אויסלענדער.

האט איהר א לייכטע שטעלע פאר אן עלענדען?

זעהר א טוריערינגן און הארץ רייסענדען בריעף האבען מיר היינטיגע וואך ערהאלטען פון א יונגענמאן וואס איז ניט לאנג אהער אריבערגעקומען פון רוסלאנד.

געקומען איז ער פון גראדנא, דא האט ער קיינע פריינד. אין דער היים איז ער געוועזן א גראסערי מאן. זייט דריי מאנאט אלס ער איז אין וויניפעג און האט ער קיין בעשעפטיגונג. הונגער, צרות און נויט דאס האט ער דא, אין זיין נייער היים געפינען. ער וואלט צוריקגעפאהרען האט ער ניט אויף הוצאות, ער וואלט דא געבליבען האט ער ניט מיט וואס א טאג איבערצוקומען.

עס איז איהם אזוי ווייט געקומען דאס זיין מח איז יעצט פערנומען מיט דעם געדאנק ז ע ל ב ס ט - מ א ר ד.

עס איז ניט מעהר ווי רעכט אז אונזערע רייכע ביזנעס לייט, ביי וועמען מענשען קריגען בעשעפטיגונג, זאלען דיזען יונגענמאן צו נעהמען צו זיך.

דער יונגערמאן איז אלט 38 יאהר, ער איז ניט קיין גבר און וואלט אנגענומען א לייכטע שטעלע. זיין אדרעס איז ביי אונז אין אפיס. רופט זיך אפ רייכע ביזנעס לייט!

א בענעפיט פאר דער תלמוד תורה.

היינט, מארגען און זונטאג וועט דער בעריהמטער חזן רעוו. ישעיהו מייזעל דאווענען אין דער בית יעקב שוהל אלס בענעפיט פאר דער תלמוד-תורה.

מען וואלט אפילו פערשפארט צו צו רעדען דעם עולם צו געהן הערען אזא טאלאנטפאלען זינגער ווי מייזעל איז, ווייל ווער וויל עס דען ניט הערען קיין גוטען חזן, ווער שמועסט אין וויניפעג, וואו אזא געלעגענהייט איז זעהר זעלטען? אבער דאס מאל איז עס א בענעפיט פאר דער תלמוד תורה וועמען יעדער איד אין וויניפעג איז מחויב צו העלפען. עס איז דערום ניט מעהר ווי רעכט אז די טיקעטס פאר דיעזער אונטערנעהמונג זאלען אויספערקויפט ווערען ביז איינעם, ווייל אויסער דעם וואס דאס איז א פליכט, אויסער דעם וואס דאס איז א פערגעניגען איז עס אויך גאנץ בילינ — בלויז 25 און 50 ס.

קינדער ראנגלען זיך מיט׳ן טויט.

(פון אונזער קארעספאנדענט אין בענדער האמלעט).

ביי מר. מ. אידאשקין א אידישער פארמער וואס וואהנט איין מייל ווייט פון בענדער האמלעט, מאנ. זיינען פארינען מיטוואך זיינע צוויי קינדער, א מיידעלע פון 13 יאהר און א באי פון 10 יאהר אוועק צו אן ענגלישען פארמער צוויי מייל ווייט נאך איינס. עס איז געווארען א מורא׳דיגער שטורם און די קינדער האבען צוריק צו וועגס אנגעהויבען צו בלאנדזשען. זיי זיינען פערבלאנדזשעט געווארען אין בוש און געהאלטען אין איין ווייגען. ווען עס איז גוט פינסטער געווארען זיינען זיי מיעדע אנידערגעפאלען אין פעלד און איינגעשלאפען. דאנערשטאג פאר טאג ווען זיי האבען זיך אויפגעכאפט האבען זיי פונדעסטוועגען זיך אנגעשטרענגט און ווידער געלאפען איבער׳ן פעלד און אזוי לויפענדיג מיט א יאמער און גיסענדיג מיט טרעהרען זיינען זיי אנגעקומען צו א פערשלאגען הויז אין מיט׳ן פעלד. זיי האבען מיט די לעצטע קרעפטען אויפגעריסען די טהיר, זיינען אריין אינוועניג און גראד האבען זיי דארטען געפונען האלץ און שוועבעלעך, זיי האבען געמאכט פייער, געבראטען קארטאפעל און זיך ערהאלט. דא האבען זיי ערשט דערפיהלט אז זיי זיינען אבגעפרוירענע און קענען זיך ניט ריהרען.

לכתחילה האבען די עלטערען געמיינט אז זייערע קינדער נעכטיגען מסתם אונטער ערגעץ ביי א פארמער, אבער ווען דער פאטער איז איבעראל אויסגעוועזן און זיינע קינדער ניט געפינען האט ער געמאכט א גוואלד, עס זיינען ארויס עטליכע פארמערס מען האט געזוכט איזיף׳ן פעלד און ענדליך האט מען פרייטאג געפינען די קינדער האלב טויטע אין דעם פוסטען הויז.

מ. גארדין.

די רעוואלוציאן אין כינא.

לעצטע וואך איז פארגעקומען איינע פון די גרעסטע שלאכטען צווישען די רעוואלוציאנערען און דאס קייזערליכע מיליטער. דאס איז פארגעקומען ביי דער גרויסער שטאדט נאנקין און די רעוואלוציאנערען האבען איינגענומען די שטאדט. דער פערלוסט פון ביידע זייטען איז געוועזן זעהר א גרויסער.

די רעוואלוציאנערען האבען אויך אריינגעשיקט א ווארנונג צו די אויסלענדישע אמבאסאדארען אין פעקין אז אויב וועלכע עס איז אויסלענדישע רעגיערונג וועט לייהען געלד דער יעצטיגער רעגיערונג אין כינא, וועלען זייערע סחורות באיקאטירט ווערען. פון דער צווייטער זייט האט יואן שיקא, דער יעצטיגער פרעמיער פון כינא, פערזיכערט אלע אויסלענדישע אמבאסאדארען אז העכסטענס נאך 8 טאג וועט דויערען דער יעצטיגער קריזיס.

רוסלאנד דראהעט א הונגער.

די תבואות וואס זיינען ארונטערגענומען פון די פעלדער אין גאנץ רוסלאנד זיינען היינטיגס יאהר מיט 324 מיליאן בושעל ווייניגער ווי פאר א יאהרען. צוזאמען האט רוסלאנד היינטיגס יאהר תבואות 508 מיליאן בושעל, פאריגען יאהר האט זי פערמאגט 832 מיליאן בושעל, און מען ערווארטעט דערום היינטיגס יאהר א הונגער אין רוסלאנד.

דער „לעבעדיגער מת״ אין קווינס טהעאטער

טאלסטוי׳ס דראמא „דער לעבעדיגער מת״ וואס איז פאריגען מיטוואך געשפיעלט געווארען אין קווינס טהעאטער איז געוועזן אן אונגעהייערער פינאנציעלער ערפאלג. ניט נור זיינען קיין סיטס ניט געוועזן, נור קיין „סטענדיג רום״ האט ניט געקלעקט. הונדערטע מענשען זיינען צוריקגעגאנגען.

דאס איז אן איבעריגע בעשטעטיגונג צו אונזער בעהויפטונג אז א גוטע ווערק ציהט א פיעל גרעסערען קראוד ווי די געוועהנליכע בילינגע שטיקער.

געשפיעלט געווארען איז „דער לעבעדיגער מת״ ציטליך ניט שלעכט. ביים דריטען אקט האט מר. ראלער איבערגעגעבען דעם בענעפיציאנט זעהר פיעלע פרעזענטען פון פריוואטע פערזאנען און פון די שוישפיעלער.

מאדאם בעללא פעוזנער קומט

די וועלט בעריהמטע רעדנערין און ציוניסטישע אגיטאטארין מאדאם ב. פעוזנער וועט קומען אהער צו ערעפנען די בצלאל אויסשטעלונג, וועלכע ווערט אראנזשירט פון די „בני ציון״ און וועלכע וועט שטאטפינדען אין מיניוקס האל זונטאג דעם 17טען דעצעמבער.

ווי בעוואוסט קומט מאדאם פעוזנער אהער פון איהר טור אין אזיע, אויסטראליען, סאוטה אפריקא און יוראפ. זי האט בעזוכט כמעט יעדער שטאדט וואו אידען געפינען זיך און האט פיעל געלערענט די אידישע לאגע איבער דער גאנצער וועלט. זי פיהרט מיט זיך א קאלעקציאן פון סטערעאפטישע בילדער מיט וועלכע זי אילוסטרירט איהרע לעקטשורס איבער פאלעסטינא און די דארטיגע ציוניסטישע ארבייט.

די רוסישע דומא האט ביי א דריטע פארלעזונג אנגענומען דעם ביל צו פערוועהרען פערקויפען שנאפס ביי רעגירונג ארבייט. אין אינסטיטושאנס, און אין אלע טהעאטערע און אמיוזמענט פלעצער.

דער קיעווער גובערנאטער האט פאריגען דאנערשטאג ערלויבט צו וואוינען אין קיעוו ביז דעם 1טען מאי 40 אידישע כלי זמר און אנגעשטעלטע פון דעם דארטיגען שטאדט טהעאטער. אין דערזעלבער נאכט האט די פאליציי ארעסטירט און ארויסגעשיקט פון קיעוו 43 אידען, וואס האבען ניט אין קיעוו קיין וואוינרעכט.

פרי קאנצערט

ביי מר. מעלצער.

א פרי קאנצערט צוזאמען מיט א

פאלקס מיטינג

וועט אבגעהאלטען ווערען זונטאג דעם 3טען דעצעמבער אום 8 אוהר אבענד אין קווינס האל, סעלקירק עוו.

מיוזיק און געזאנג ביי מר. מעלצער. פאלקס רעדנער וועלען זיין די בעסטע. יעדער איז איינגעלאדען.

פארבערייטעט אייך מיט טיקעטס פאר די לעקטשורס פון

מאדאם פעוזנער.

ערשטער לעקטשור זונטאג דעם 17טען דעצ. אום 2 אוהר נ. מ. אין מיניוקס האל צוזאמען מיט דער ערעפנונג פון „בצלאל״ אויסשטעלונג

ווער עס איז הונגעריג געהט אוועק זאט פון

ווארשויער רעסטאראנט

55 מארטהא סטריט
פהאן מיין 8451 ד. ליווי, פראפ.

קיין אורזאכע

איהר האט ניט קיין אורזאכע ווארום איהר זאלט ניט נוצען מר. נ. סעגאל׳ס ברויט. דאס איז די איינציגע אידישע בעקעריי וואו אלעס ווערט געמאכט אויף דעם ריינסטען אופן פון דעם בעסטען מעהל, און יעדער צייט קענט איהר אליין אריינקומען און זעהען ווי מר. סעגאל גיט זיך די מיה אז דאס ריינקייט ביים באקען זאל אבגעהיט ווערען און דאס מעהל וואס ער קויפט זאל זיין פון דאס בעסטע און שעהנסטע פרישע און גוט געבאקענע חלות אדער ברויט קריגט איהר צו יעדער צייט. פרובירט איינמאל און איהר וועט בלייבען א שטענדיגער קונה ביי

N. SEGAL
510 Selkirk Ave.

ALLOWAY & CHAMPION, BANKERS & BROKERS

אויב איהר דענקט אהיים צו פאהרען!

עס מאכט ניט אויס מיט וועלכער שיף, מיר קענען אייך צופרידענשטעלען. מיר זענען אגענטען פאר די גרעסטע און בעסטע שנעלשיף קאמפאניעס. אונזערע אידישע בעאמטע שטעלען זיך גערן צו אייער דינסט און וועלען אייך געבען אלע אויסקינפטע וועגען אייער רייזע.

מיר האלטען שטענדיג אין אונזערע קאסע אין גרויסע סומע רוסישע, עסטרייכישע און פרעמדע געלדער וועלכע מיר פערקויפען צו די מעססיגסטע פרייזען. מיר שיקען געלד שנעל און זיכער איבער דער גאנצער וועלט.

אללאוועי און טשאמפיאן
667 MAIN STREET